

ISLOM VA ZAMONAVIY DUNYO: IJTIMOIIY TARAQQIYOT VA GLOBAL BARQARORLIK OMILI SIFATIDA

Reyimberganova Xafiza Davronbek qizi

Annotatsiya: *Mazkur maqolada Islom dinining zamonaviy jamiyatdagi o‘rni, global muammolarni hal etishdagi tamoyillari, ilm-fan va texnologiyalar rivojiga qo‘shayotgan hissasi hamda madaniyatlararo muloqotdagi ahamiyati IMRAD modeli asosida tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari Islomning axloqiy, ijtimoiy va ilmiy qadriyatlari barqaror rivojlanish konsepsiyasiga mos kelishini ko‘rsatadi.*

Kalit so‘zlar: *Islom, zamonaviy jamiyat, ijtimoiy adolat, ekologiya, ilm-fan, bag‘rikenglik, barqaror rivojlanish.*

Аннотация: *В статье анализируется роль ислама в современном обществе, его значение в решении глобальных проблем и обеспечении устойчивого развития.*

Ключевые слова: *ислам, общество, справедливость, наука, толерантность.*

Abstract: *This article examines the role of Islam in modern society and its contribution to sustainable development, science, and intercultural dialogue.*

Keywords: *Islam, modern society, justice, science, tolerance.*

Kirish. Islom dini VII asrda Arabiston yarim orolida shakllanib, qisqa muddat ichida jahon sivilizatsiyasining muhim tarkibiy qismiga aylandi. Uning asosiy manbalari — Qur’oni Karim va Muhammad (s.a.v.) sunnatlari musulmon jamiyatining ma’naviy va huquqiy asosini tashkil etadi.

Globalashuv jarayonlari, axloqiy inqiroz, ekologik muammolar va ijtimoiy tengsizlik sharoitida diniy qadriyatlarning jamiyat taraqqiyotidagi o‘rni dolzarb masalaga aylanmoqda [2,40]. Shu bois Islomning zamonaviy dunyodagi rolini ilmiy asosda tahlil qilish muhimdir.

Tadqiqot quyidagi metodlarga tayandi:

Manbashunoslik tahlili (Qur’on va tafsir manbalari) [1];

Ijtimoiy-falsafiy yondashuv [2];

Tarixiy-taqqoshlash metodi (Islom uygʻonish davri olimlari merosi) [3];

Kontent-tahlil (zamonaviy islomshunoslik tadqiqotlari) [4].

Natijalar

1. Islom va axloqiy barqarorlik

Islom halollik, adolat va bagʻrikenglikni targʻib etadi. “Din borasida majburlash yoʻq” (Baqara, 256-oyat) tamoyili diniy erkinlik asosini belgilaydi [1,24].

Muhammad Sodiq Muhammad Yusuf taʻkidlaganidek, Islom jamiyatda axloqiy uygʻunlik va ijtimoiy masʻuliyatni shakllantiradi [2,50].

Zakat va sadaqa institutlari ijtimoiy tengsizlikni kamaytirish mexanizmi sifatida xizmat qiladi [5,40].

2. Ekologik masʻuliyat

Qurʻonda inson yer yuzining xalifasi sifatida taʻriflanadi (Baqara, 30-oyat) [1,5]. Bu konsepsiya ekologik muhofaza gʻoyasini ilgari suradi.

Imom Moturidiy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi tadqiqotlarida Islom taʻlimotida tabiatni asrash masalasi alohida yoritilgan [6,56].

3. Ilm-fan va sivilizatsion taraqqiyot

Islomda ilm olish farz sifatida talqin qilinadi. Oʻrta asrlarda Ibn Sino, Al-Xorazmiy kabi allomalar jahon ilm-faniga ulkan hissa qoʻshgan [3,86].

Oʻzbekiston xalqaro islom akademiyasi nashrlarida Islom ilm-fan taraqqiyotining muhim omili sifatida baholanadi [4,125].

4. Islom va madaniyatlararo muloqot

Islom bagʻrikenglik va tinchlikni targʻib qiladi. Imom Buxoriy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi tadqiqotlariga koʻra, Islom sivilizatsiyasi tarixan madaniyatlararo ilmiy almashinuv markazi boʻlgan [7,25].

Tahlillar shuni koʻrsatadiki, Islom zamonaviy dunyoda nafaqat diniy tizim, balki ijtimoiy-axloqiy konsepsiya sifatida ham barqaror rivojlanish gʻoyasiga mos keladi. Ayniqsa, ekologik muammolar, ijtimoiy tengsizlik va maʻnaviy inqiroz sharoitida Islom qadriyatlari muhim ahamiyat kasb etadi [6,26].

Shu bilan birga, dinni ekstremistik talqinlardan himoya qilish va ma'rifiy asosda targ'ib etish zarur [7,86].

Xulosa

Islom zamonaviy dunyoda ijtimoiy barqarorlik, ilmiy taraqqiyot va madaniyatlararo muloqotni mustahkamlovchi omil sifatida namoyon bo'lmoqda. Uning axloqiy va ijtimoiy qadriyatlari global rivojlanish konsepsiyasiga uyg'un keladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Qur'oni Karim. – Toshkent: O'zbekiston musulmonlari idorasi, 2001.
2. Muhammad Sodiq Muhammad Yusuf. Islom va zamon. – Toshkent: Hilol-nashr, 2013.
3. Muhammad Sodiq Muhammad Yusuf. Tafsiri Hilol. – Toshkent: Hilol-nashr, 2017.
4. O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi. Islomshunoslik asoslari. – Toshkent, 2020.
5. O'zbekiston musulmonlari idorasi. Islom – tinchlik va bag'rikenglik dini. – Toshkent, 2019.
6. Imom Moturidiy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi. Moturidiylik ta'limoti va zamonaviy jamiyat. – Toshkent, 2022.
7. Imom Buxoriy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi. Islom va zamonaviylik masalalari. – Samarqand, 2021.